Дня 23.XII—30.XII 1925. Przesyłka pocztowa niezcocowa ryczałtem ВАРШАВА Рік I.

ВИДАВЕЦЬ НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР Др. Тадей Кончиньскі

# СТРАЖНИЦЯ УКРАЇНСЬКА

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ WARSZAWA, Nowy-Świat № 41 m. 27.

Конто почтове № 1877. Телеф. 296-40.

# Спокій світу є спокоєм господарчим.

Европейська війна лише після кількох років роскрила всі свої страшні наслідки.

Рік за роком проходив після того, як стихли гармати на східньому та західньому фронті, а держави все ще жили внутрі тим кредитовим розмахом, який мусили волею-неволею розвинути підчас війни. Всі рахували на те, що отримають від переможених противників.

Тимчасом всі ці обрахунки пішли на марно.

Перш за все німці не хотіли платити, а потім виявилося, що **не можуть платити.** В дійсности їхня країна не була зруйнована війною й ні одна фабрична оселя не була знищена, але **не було після війни для кого працювати, бо або покупці не мали чим платити, або були попсовані торговельні зносини, як напр. з Росією чи з бувшими німецькими кольоніями.**

Те саме спіткало й Англію, Францію й багато инших країн, хоч вони й виграли війну.

Всюди маси робітників, які підчас війни виробляли воєнні матеріяли, коли повернули до своєї попередньої праці, то знайшли, що кількість виробів зменшена.

Те саме розчарування спіткали продуцентів і ріжних підприємців. Багато з них силкувалось перетревати й виробляли товари „на запас". Вони надіялися, що в найближчому часі знайдуться нові ринки з бут для їхніх виробів.

Але цю надію розбивав щораз гірше кожний наступний місяць.

Всі ці надії розвіюються.

Страшна загадка: **що ж далі?** стає як мара перед життям.

**За скороченням продукції йде безробіття. За ним суне зменшення купчої сили в населення.**

**Від цього дефіцити в скарбах держав** Европи й невблагана необхідність що-раз більшої ощадности.

Тільки господарчий спокій протягом кількох десятків років, тільки мудра, доцільна, збільшена праця цілої людскости зможе з часом загоїти ті рани людства, які тепер нищать її сили.

Всі раптовні спроби ратунку можуть лише погіршити становище, нічого не поправляючи.

Тяжко хворий світ можна лікувати лише так, як лікують хвору виснажену, безсилу людину. Ліки, що підносять на час, нічого не поможуть. Лікування мусить бути довге, повільне, обережне, бо інакше хворий помре.

В цьому ступневому великому розвою й полагодженні мусять взяти участь усі народи, всі громадяне. Лихо, яке всім дошкулює, перевищує всі суперечки релігійні, національні й політичні. Бо воно підкопує саму підвалину світового життя.

Народи, що заселяють Польщу, мають усі дані іти цею дорогою розумного усталення господарчого життя.

А для цього перш за все потрібно, щоб вони один одного не кривдили, а працювали обіч мирно й спокійно, як рівні й вільні.

При такій умові український нарід значно підняв би свою продукцію й спричинився б до загального господарчого відродження Польщі й всієї людскости.

——):(——

# Що каже Сєрошевський про школи на Волині

Відомий польський письменник Вацлав Серошевський, одбувши мандрівку по Волині й побувавши в так званих утраквістичних (двоязичних школах) з болем і жахом змальовує в чорних барвах те, що робиться в тих школах з українськими дітьми — (Див. „Курер Поранни" ч. 351).

Ось що він пише.

Учителі не розуміють учнів, а учні учителів. Через те вся наука йде намарно. На запитання Серошевського учні відповідали по-українськи й двох слів не могли сказати по-польськи. Учитель виявив, що він не розуміє свого завдання й Серошевський представляє його в смішному й нікчемному вигляді, як безтолкового денаціоналізатора. Він (учитель) думає, що його задача не вчити дітей, а перекручувати. Він мучить дітей і сам мучиться.

Обурений Серошевський нагадує тому нерозумному вчителеві про Вржесню, де німець-учитель вбив польську дитину за те, що вона не могла говорити по-німецьки, та каже про свої тяжкі переживання в російській школі.

Інспектори позаводили утраквістичні або польські школи ніби-тому, що цього бажали батьки. Серошевський стверджує, що це брехня. Він наводить приклади, що батьків змушували підписувати декларації на такі школи ріжними ошуканством, револьверами, терором.

Через те в де-яких селах селяне зовсім не посилають дітей до польських шкіл.

Серошевський каже, що такі школи й такі польські діячі на кресах викликають у населення лише ненавість.

Варшава не може дозволити кресовим інспекторам і иншим діячам ломати закон про школи, чинити надужиття, послуговуватися темними силами й робити ворогів.

Декларації повинні бути перевірені, народові мусить бути дана воля сказати, якої він хоче школи, й призначені до шкіл учителі-українці.

Кураторія й Воєвідство повинні якнайшвидче сказати своє слово й поправити попсовану шкільну справу.

Поки не пізно.

# Повстання Зеленого Клину

## проти большевиків

Надійшли відомості з Зеленого Клину (далеко-західня українська колонія) про те, що там і зараз провадиться анти-большевицьке повстання, організоване тамошніми українцями.

Харбінська українська газета „Українське Життя" про причини тих повстань пише так: „Нечуваний політичний терор, терор економичний, непосильні налогові „преси", повна руїна промислу в нашій країні, хижацька торговельна монополія, — все це разом взяте кинуло наше селянство (Зеленого Клину) на масові повстання проти лютого червоного окупанта".

Виходить, що український дух живе на всьому світі.

# Тільки міжнародня солідарність

## спасе Европу.

Голова німецького „Райхсбанку", доктор Шахт, виголосив у Штуттгарді промову, в якій ознайомив членів тамтейшої торговельної Палати з европейським господарчим становищем.

„Европа, сказав він, не буде мати змоги поправити свойого тяжкого економичного становища, доки не буде створено таможенної (цельної) унії, яка обійме всі державн на суходолі. Наша торговельна політика повинна прямувати до цеї мети.

„Солідарність міжнародня є остільки необхідною й ясною, що цілий світ має перед собою лише одну цю задачу, щоб піднятися з занепаду.

„Німеччина лише для того підписала в Льондоні умови, що Льокарно є другим етапом, що веде до тісного міжнароднього порозуміння. Перед цим треба обовязково усталити курс валют у цілій Европі.

# Жіночий конгрес у Румунії

## радив над долею національних меншостей.

В столиці Румунії, Букарешті, під головуванням княгині Аліції Кутакузен відбувся конгрес жінок і матерів у справі культурних потреб національних меншостей.

Зібралося до 2000 жінок з ріжних місцевостей Румунії. Були представниці з Семиграддя, Буковини й Банату.

Серед промов найбільший успіх мала промова українки д-ра Гузаревої. Вона порівняла стан українців перед війною з теперішнім і всі побачили, як гнобить Румунія український нарід. Перед війною українці на тому терені, який тепер входить у склад Румунії, мало 800 народніх шкіл, 4 середні школи, 2 семінарії і 1 університет у Чернівцях. у якому викладало 5 професорів українців.

Тепер усе знищене. Румуни навіть молитися не дають своєю мовою.

Пані Гузарева спиталася:

— Чи є злочином, коли мати вчить дитину молитися рідною мовою?

Конгрес вибрав делегацію з 14 осіб до королевої. Королева обіцяла представити справу належним чинникам і обіцяла попертя.

Слідуючий конгрес збереться в травні 1926 року.

Чи не час скликати такий конгрес жінок у Польщі й сказати державі про потреби й кривди національних меншостей.

# Ліга Народів запрошує

## на конференцію роззброєння.

Після остаточного вислухання справоздань міністра Бенеша, Рада Ліги Народів, на довірочному засіданні затвердила умови, яких осягнено в справі створення комісії, яка матиме своїм завданням приготовання конференції до розброєння, а рівно ж і програму її. Ця комісія має зібратися 15 лютого 1926 року. Взяти участь у цій комісії будуть запрошені крім держав, репрезентованих у Лізі Народів, ще наступні держави: Німеччина, Сполучені держави Америки, Совіти, Болгарія, Голяндія, Польща, Румунія й Югославія.

# Москалі забувають, що вони в Польщі.

Льояльний політик митрополит Діонисій, який переводить у життя слова Христа „Кесарево Кесареві, а Боже Богові", наказав священикам навчати своїх вірних і правити служби Божі їх рідною мовою — українською, білоруською, польською й чеською, де якою побажає нарід.

Священники москалі й москвофили, які мріють про „матушку Росію" й про „єдину неділиму" на кресах, не тільки продовжують свою шкідливу для Польщі й населення політику, але ще починають бунтуватися проти своєї церковної влади, як раз як там у Москві їхні брати під большевицькою владою.

Отак один з волинських протоієреїв, відомий чорносотенник, що спить і мріє про російську владу на кресах, на зїзді благочинних у Рівному в листопаді ц. п. виступив у різкій формі проти митрополита Діонисія. Скоївся навіть цілий скандал.

Час уже, щоб влада показала дорогу до Москви тим священикам, яким хочеться робити „русское дѣло",

Нарід повинен мати своїх священиків — українців. Тоді для держави й для народу буде спокійніше й корисніше.

# Дрібні відомости за тиждень.

**Заява проф. Смаль-Стоцького.** Проф. Смаль-Стоцький надіслав до міністра Освіти листа, в якому заявляє, що українські професори високих шкіл висловлюють лояльність до Польської держави й згоджуються працювати в високій школі, яку міністерство має намір закласти для українців.

**Сойм** закінчив свою працю 18 грудня й роз'їхався на Різдвяні Свята. Збереться знову 28 грудня.

**Посол Дмитріюк** вийшов з селянського союзу.

**Штайгера,** якого оскаржувано в замаху на п. Президента й киненні бомби, Львівський окружний суд присяжних виправдав.

DRUKARNIA „ROTACYJNA" J. BURIANA, PRZEJAZD 9.